

LAHDEN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA

Harjukatu 5
puh. 0206 100 450
fax 0206 100 463
e-mail: lahti@ort.fi

Kirkollishallitus
Suomen ortodoksinen kirkko
Kuopio

Selvitysmies
Hannu Palsola
Kuopio

LAUSUNTO KOSKIEN PIISPAINKOKOUKSEN ESITYSTÄ HIIPPAKUNTARAJOISTA SEKÄ PIISPOJEN ESITYKSIÄ UUSISTA SEURAKUNTARAJOISTA (DNRO: 134/00/2018)

Pyydettyinä lausuntona 21.6.2018 sähköpostitse vastaanotettuun lausuntopyyntöön koskien piispainkokouksen esitystä hiippakuntarajoista sekä piispojen esityksiä uusista seurakuntarajoista, Lahden ortodoksisen seurakunnan seurakunnanneuvosto lausuu seuraavaa:

Hallinnonuudistus etenee edelleen vain ja ainoastaan hallinnon ja talouden näkökulmasta mutta konkreettisia esityksiä tai suunnitelmia muutoksen vaikutuksista pyhäkköyhteisöjen käytännön elämään ei ole vielä esitetty. Lähinnä esitetyssä mallissa vain siirrellään seurakuntia hiippakunnista toiseen.

Miten seurakunnan toiminta ja elämä turvataan ja järjestetään uudessa hallintomallissa? Onko kappeliseurakuntamalli ainoa mahdollinen vai onko muita toteuttamiskelpoisia malleja olemassa (vrt. Helsingin ortodoksinen seurakunta)? Mikä on perustaso, jonka kirkko tarjoaa kaikille jäsenilleen. esim. saavutettavuuden osalta? Millaista on seurakuntaelämä? Jos tätä ei mietitä, uudistus voi johtaa siihen että jäsenmäärä tosiasiallisesti vähenee.

Kappeliseurakuntamallia on pidetty tässä vaiheessa ainoana organisaatiomallina uudistuksessa. Sitä on perusteltu muun muassa sillä, että se keventää hallintoa. Jos kussakin kappeliseurakunnassa on kappelineuvosto, merkitsee se sitä, että kappelineuvoston tulee kokoontua säännöllisesti, laatia kokouksista pöytäkirjat, seurata ja hoitaa oman alueensa taloutta jne. Tämä merkitsee sitä, että laajemman seurakunnan neuvosto ja valtuusto saavat kunkin kappeliseurakunnan pöytäkirjat, raportit, muistiot ja talousraportit käsiteltäväkseen. Tämä ei näytä vähentävän tai keventävän hallintoa ja taloutta, vaan pikemminkin paisuttavan sitä. Kirkkoherran ja / tai maallikkoedustajan tulee myös aktiivisesti osallistua kappelineuvostojen kokouksiin, mikä lisää työaikaa hallinnossa, joka taas on pois työajasta kirkon pastoraalisella puolella.

Lisäksi esitetty malli tulee vaatimaan sitoutuneisuutta ja osaamisen kehittämistä myös luottamushenkilöille. Etäisyyksien kasvaessa ja asioiden määrän ja substanssin laajetessa ei voida olettaa, että luottamushenkilöillä tämän päivän yhteiskunnassa on riittäviä resursseja paneutua tehtävään, joka tulee vaatimaan jatkossa enemmän aikaa, perehtymistä ja osaamista. Riskinä on, että luottamushenkilöitä ei jo muutenkin pienestä väestöpohjasta löydy.

Hiippakunnat ovat merkittävä kuluerä kirkon hallintorakenteessa. Olisiko hiippakuntarakennetta syytä keventää? Tarvitaanko kolmea hiippakuntaa? Voisiko olla vähemmän hiippakuntia ja vastaavasti enemmän apulaispiispoja, jotka muodostaisivat laajapohjaisemman piispainkokouksen tulevaisuudessa?

Hiippakuntien ei tarvitse olla keskenään saman kokoisia alueellisesti tai jäsenmääränsä puolesta. Jäsenmäärän tasapainoittaminen vain siksi, että kirkolliskokoukseen saataisiin tasapuolinen edustajisto jokaisesta hiippakunnasta ei ole kestävällä pohjalla, koska kirkon jäsenistä selvä enemmistö asuu Etelä-Suomessa ja etelän seurakunnat – erityisesti Helsingin seurakunta – ovat keskeisimmät rahoittajat kirkossa. Rahoittajalla tulee aina olla tarvittaessa viimeinen sana, kun yhteisten varojen jakamisesta kirkon eri alueille päätetään.

Hiippakunta- ja seurakuntauudistuksessa tulee huomioida selkeämmin myös kulttuuriset erot eri alueiden välillä.

Seurakuntarajojen muutos etenee kuntaraja-ajattelun pohjalta, joka on ortodoksiselle perinteelle vierasta. Seurakunta on käytännössä pyhäkköyhteisö eli ne ihmiset, jotka kokoontuvat kirkkoon jumalanpalveluksiin. Kappeliseurakuntamallia voidaan pitää perusteltuna niin, että paikallisen toiminnan ansiosta paikalliset tarpeet tulevat paremmin huomioiduiksi.

Jotta uudistus olisi kannatettava tulisi uusien seurakuntien linjaukset olla jo tiedossa (kuinka monta kappeliseurakuntaa, henkilöstö kuhunkin kappeliseurakuntaan, määrärahat jne.). Kuinka aloitteet uusien seurakuntien jakamisesta kappeliseurakuntiin tullaan uudistuksessa tekemään? Tekeekö aloitteet kappeliseurakunnista uusi seurakunta yhdessä hiippakunnan piispan kanssa vai tekeekö aloitteet yksin hiippakunnan piispa, jolloin seurakunnat voivat vain lausua asiasta?

Toimintakulttuuria tulee kirkossamme muuttaa niin, että seurakuntien välistä yhteistyötä entisestään vahvistetaan ja, että yhteistyötä myös hiippakuntien välillä vahvistetaan. Resursseja tulee voida jakaa tehokkaammin ei vain seurakuntien vaan myös hiippakuntien kesken.

Miten työnjohto pappien ja kanttorien sekä erityisesti kirkkoherrojen osalta hoidetaan? Kuinka papistoa ja kanttoreita ohjataan ja kuinka piispat tekevät tämän työn? Mikä on kirkon keskushallinnon osuus henkilöstöhallinnon näkökulmasta?

Nyt esitetyssä aluejakomallissa Turku, Hämeenlinna ja Lahti muodostaisivat yhden seurakunnan. Hämeenlinnasta puuttuu tällä hetkellä vakituinen pappi / kirkkoherra. Turun ja Lahden seurakunnissa on kussakin vain yksi palkattu pappi / kanttori pari, joista pappi toimii seurakunnan kirkkoherrana. Tämä merkitsee sitä, että uudessa seurakunnassa tulisi rekrytoida jo ennen uuden seurakunnan aloittamista vähintään kaksi uutta pappia, joista toinen sijoitetaan Hämeenlinnaan ja toinen joko Turkuun tai Lahteen, mikäli jomman kumman seurakunnan kirkkoherra siirtyy vastaaviin tehtäviin uudessa seurakunnassa. Oletusarvo on, että kirkkoherran tulee vähentää huomattavasti papillisia tehtäviä muuttuneessa tehtäväkuvassa ja toimintaympäristössä. Tämä tulee lisäämään kustannuksia, jolloin kysymys kuuluu kantaako uuden seurakunnan talous tätä kulujen lisäämistä?

Uusi seurakunta edellyttää vankkaa osaamista johtajalta eli kirkkoherralta. Miten tuleville kirkkoherroille taataan osaamisen kehittäminen ja jatkokoulutus tehtävään, kun aikajänne on näin lyhyt? Nyt riskinä on, että kirkkoherroille tulee kaatumaan samanaikaisesti muutosjohtajuuden rasite kolminkertaisena: seurakunnassa yhteisönä, seurakunnassa organisaationa sekä oman ammatillisen osaamisen kehittämisessä.

Mikä on keskushallinnon rooli ja asema uudessa hallintomallissa suhteessa hiippakuntiin ja seurakuntiin? Nyt toimintoja keskitetään (kiinteistöhoito, talous, keskusrekisteri) mutta onko niiden kustannusvaikutuksia arvioitu? Tuovatko ne säästöjä vai lisää kuluja?

Lahden seurakunnan kanta on, että hallinnonuudistus on sinänsä tärkeä ja kannatettava hanke kirkossamme. Toivomme, että hallinnonuudistuksessa paikallistaso, seurakunnan perustehtävä sekä esitetyn hallintomallin riskit huomioidaan jo päätöksenteon valmisteluvaiheessa eikä vasta, kun päätökset on tehty. Uudistuksessa tulee arvioida kriittisemmin mikä uuden laajan seurakunnan funktio on. Mikä on seurakunnan ja

hiippakunnan rooli ja mitkä ovat niiden tehtävät? Lahden seurakunnalla ei ole mitään yhteyttä Turun seurakuntaan, jolloin päätöksen perusteleminen esityksen pohjalta seurakuntalaisille on käytännössä mahdotonta.

Lahdessa 23.7.2018,

Jonas Bergenstad
kirkkoherra
neuvoston puheenjohtaja